
Når succes og sikkerhed motiverer

Center for Ungdomsforskning har haft fokus på unges motivation for læring – ikke kun i uddannelsessystemet, men også hos fx gamere

---

Af Mette Lykke Nielsen, Noemi Katznelson, Niels Ulrik Sørensen og Mette Pless, Center for Ungdomsforskning, Aalborg Universitet

I uddannelsessektoren står spørgsmålet om unges motivation for læring centralt. Mange steder fylder motivationsproblemerne godt op i hverdagen, og der er i høj grad plads til forbedringer og til at øge fokus på, hvordan man kan arbejde med at fremme motivationen for læring i dagens skole. Derfor har Center for Ungdomsforskning igennem en årrække haft fokus på motivation for læring og publiceret en række bøger, artikler og undersøgelser (se www.cefu.dk), hvor vi har undersøgt, hvad der motiverer unge til læring indenfor uddannelsessystemets rammer. I forbindelse med en kommende bog har vi imidlertid bevæget vi os ud af uddannelsessystemet. Vi har interviewet 12 unge, der skiller sig ud fra mængden ved i særlig grad at udfolde motivation og virkelyst inden for et bestemt område. Det er fx ungdomspolitikere, YouTube-stjerner, elitesportsudøvere, aktivister og entreprenører. Hver af de unge viser os helt nye sider af motivationen og dens skabelsesbetingelser.

Motiveret for Counter-Strike

En af dem er 21-årige Jacob hvis arbejde er at spille Counter-Strike. Han er kontraktansat og har en fast månedsløn. Sidste år blev han færdig med gymnasiet, hvor hans motivation var på lavt blus. Til gengæld er han

meget motiveret for Counter-Strike, og han har allerede drevet det langt. Jacob er blandt verdens 40 bedste Counter-Strike-spillere og har oplevet at spille live foran 12.000 tilskuere. Han elsker konkurrence, og når han vinder en vigtig kamp, får han en lykkefølelse, som han vil gå langt for at opnå. Han fortæller: *"Du har siddet derhjemme og trænet i 80 timer i to uger, du har trænet og trænet, og indimellem har det været forfærdeligt, også forfærdeligt kedeligt, men det hele går op i en højere enhed, hvis du så vinder. Så opnår du den der følelse af selvtilfredshed. Du bliver lykkelig, og det er den følelse, du stræber efter, når du sidder derhjemme og træner".*

Samtidig er Jacob motiveret af at sikre sin egen fremtid økonomisk. For selv om Jacob på mange måder føler sig privilegeret, har han et ønske om mere stabilitet og mere forudsigelighed. Ønsket om at sikre sin fremtid er motiverende for mange andre unge. Jacob fortæller: *"Jeg vil gerne tjene så mange penge på at spille, at jeg kan fremtidssikre mig nogle år frem, ja, måske resten af mit liv. Det motiverer mig helt klart til at klø på og yde mit bedste. Hvis e-sporten bliver ved med at vokse, får den måske en større plads på tv og andre medier, ligesom det er tilfældet med andre sportsgrene. Men det er ikke til at sige, for det er en helt ny branche, jeg befinder mig i. E-sportens fremtid er uklar, og det gør min*

fremtid uklar.(...) Man lærer jo også en masse af at være i det her game, så noget vil jeg under alle omstændigheder have med mig. Men usikkerheden nager mig".

Generation usikkerhed

Selvom Jacobs dagligdag på mange måder adskiller sig fra de fleste danske unges, er der alligevel noget i hans fortælling om motivation, der er kendetegnende for mange andre end ham: Usikkerhed som vilkår. Internationale ungdomsforskere argumenterer for, at usikkerhed og prekariatet netop er det vilkår, der kendetegner den aktuelle generation af unge. Samtidig deler den aktuelle generation af unge det vilkår, at de gennemsnitligt har langt mere uddannelse end tidligere generationer. Men selv om de generelt har langt mere uddannelse, vil de opleve, at værdien af denne uddannelse konstant devalueres. For at kunne begå sig under de samfundsvilkår som Jacob og hans generation bliver voksne under, må man ifølge den britiske forsker Beverly Skeggs kunne *"skabe sig selv som en omsættelig vare, der skal kunne sælges og videresælges på et hurtigt omskifteligt marked."* (Beverly Skeggs 'Class, Self, Culture' 2004).

Homo economicus

Toneangivende sociologer og filosoffer peger ligesom Skeggs på, at styringen efter, hvad der aktuelt har værdi på markedet, ikke udelukkende er en

[sagt ligeud!]

cefu | Center for Ungdomsforskning

dominerende økonomisk og politisk rationalitet. Begreber som "neo-liberale subjekter" og "homo economicus" vinder indpas i forsøget på at forklare, hvad den aktuelle samfundsudvikling gør ved os som mennesker. Begreberne konceptualiserer den måde, vi kontinuerligt motiveres af og evaluerer os selv ud fra en vurdering af, hvilke valg og handlinger der er mest rentable i markedsmæssig forstand. Udover lykkefølelsen ved at lykkes, er det også dét, der driver Jacob; at optimerer sin egen værdi på markedet for at sikre sin fremtid. Men det er samtidig meget vanskeligt for ham, for det er svært at vurdere, hvad er mest rentabelt på lang sigt. Han fortæller at E-sporten kontinuerligt ændrer sig, blandt andet fordi de teknologiske muligheder fortsat ændrer sig. Det betyder, at efterspørgslen efter lige præcis det, som Jacob er vanvittigt god til, også ændrer sig: E-sportens fremtid er uklar, og det gør min fremtid uklar, siger han. Derfor overvejer han at tage en uddannelse, for at sikre sig.

Nye videns former - nye udfordringer

Jacobs fortælling om motivation er således et konkret eksempel på, at viden og kompetencer hurtigt mister kraft og omsætningsværdi. Det er en udvikling, hvor det man kan kalde for "logisk sammenhængende viden" erhvervet over tid, tendentielt mister betydning og magt i konkurrence med en viden, som er mere situationsbe-

stemt og direkte anvendelsesorienteret.

I Jacobs tilfælde skaber det usikkerhed om, hvad der egentlig har langsigtet værdi; Counter Strike eller uddannelse? Meget viden får tendentielt en langt mere lateral og specifik karakter, snarere end at være akkumuleret over tid og bygget oven på tidligere viden. For unge som Jacob synes denne udvikling at føre til, at de i langt større udstrækning end tidligere har mulighed for at bringe sig selv i spil som vidende og kompetente på andre områder end i skolen – og at tilegne sig viden og kompetencer, der lader sig omsætte samfundsmæssigt i en langt tidligere alder end det har været muligt for tidligere generationer. De unge har en historisk ny mulighed for adgang til hurtig og situationsbestemt viden, som for unge som Jacob kan føre til øget opmærksomhed, deltagelse og indtjening, i form af en større stemme, adgang til arbejdsmarkedet, offentlige debatter, politisk indflydelse osv.

Udfordringen for uddannelsessystemet

Udviklingen har imidlertid også konsekvenser for de unges møde med undervisningen og uddannelsessystemet. Undervisning har siden oplysningstiden generelt været karakteriseret af at være en struktureret aktivitet, hvor underviserne har haft kontrol og styring. Der har været en tydelig markering af, hvem der var den vidende

og hvem der var modtagere, hvem der bestemte, hvad modtagerne skulle lære, og hvordan.

Men som vi har vist i denne artikel er kriterierne for, hvad viden er, og hvilken værdi den tillægges, konstant foranderlig og tendentielt uden autoritet. Alt dette betyder, at det til stadighed er aktuelt at diskutere, hvad unge skal motiveres til at lære, og hvordan vi gør det bedst.

Konference om "De topmotiverede unge" d. 22. november 2016

Med udgangspunkt i de topmotiverede unge – og det der skaber motivation og virkelyst hos dem – gør konferencen os klogere på, hvordan man kan forstå og arbejde med unges motivation. Både indenfor rammerne af skole- og uddannelsessystemet og indenfor andre samfundsinstitutioner. Konferencen tager udgangspunkt i bogen, De topmotiverede unge, som Center for Ungdomsforskning udgiver på Hans Reitzels Forlag i november 2016. Konferencen markerer afslutningen på et stort forskningsprojekt om Unges lyst til læring, som Center for Ungdomsforskning har gennemført i samarbejde med Egmont Fonden. Tilmeld dig på www.cefu.dk.